

the city foreseen

Escola Tècnica
Superior d'Arquitectura
de Reus

AJUNTAMENT DE REUS

ear raw

Reus Architecture
& Urban Design
International Workshop

AJUNTAMENT DE REUS

ear escola
d'arquitectura
de Reus

edited by Reus City Council / editat per Ajuntament de Reus

HOSTING INSTITUTIONS / INSTITUCIONS ORGANITZADORES

ear societat
d'arquitectura
de Reus

AJUNTAMENT DE REUS

REUS
HORITZÓ
32

PARTICIPATING UNIVERSITIES / UNIVERSITATS PARTICIPANTS

Università
di Genova

ETH Zürich

KU LEUVEN

GUEST LECTURER UNIVERSITY / UNIVERSITAT CONFERENCIANT CONVIDAT

HARVARD
UNIVERSITY

COLLABORATING INSTITUTION / INSTITUCIÓ COL-LABORADORA

arquitectes.cat
terregona

ACKNOWLEDGMENTS / AGRAÏMENTS

This project has been developed within the framework of a collaboration agreement signed between Reus City Council and Rovira i Virgili University in 2021.

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under the Marie Skłodowska-Curie grant agreement No. 713679

EDITORS / EDITORS

Arturo Frediani Sarlati
Jordi Sardà Ferran
Josep Maria Solé Gras

BOOK DESIGN / DISSENY PUBLICACIÓ

Federica Delprino
Josep Maria Solé Gras

EXHIBITION SUPPORT / SUPORT EXPOSICIÓ

Clàudia March

PRODUCTION SUPPORT / SUPORT PRODUCCIÓ

Josu Andreu
Sergio Ríos

ISBN: 978-84-1365-032-6
DL: T 1005-2022

Imprès per Rabassa Arts Gràfiques

Reus, setembre de 2022

Aquests projecte s'ha elaborat en el marc d'un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Reus i la Universitat Rovira i Virgili el 2021.

També ha rebut finançament del programa de recerca i innovació Horizon 2020 de la Unió Europea a través de l'acord de beca Marie Skłodowska-Curie No. 713679

EAR RAW'21

the city foreseen

HOSTING INSTITUTIONS ENTITATS ORGANITZADORES

Eam, Ajuntament de Reus
Reus Horitzó 32
Marina Berasategui
Urban Planning and Mobility Counselor
Regidors d'Urbanisme i Mobilitat

Ton Salvadó
Urban Planning Manager
*Coordinador-gerent de
Serveis Territorials*

Ana Romeo, Cinta Plana
J. Manuel Zaguire, Pilar Carbassa
Gabriel Bosques, Maria Garcia
Angel Mulet, Adela Blasi
Silvia González, Laia Gil, Joan Ramos
Colaboradors / Col·laboradors

**Escola Tècnica Superior d'Arquitectura
(URV)**
Roger Miralles, Director

COLLABORATING PARTNERS SOCIS COL·LABORADORS

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya,
Demarcació de Tarragona

PARTICIPANT UNIVERSITIES ESCOLES PARTICIPANTS

Facoltà di Architettura
Università degli Studi di Genova

Department of Architecture ETH Zürich

Faculteit Architectuur
KU Leuven Brussels/Ghent

ACADEMIC COMMITTEE RAW'21 RESPONSABLES ACADÈMICS

EAR-URV
Arturo Frediani Sarfati, director
Jordi Sardà Ferran, producer
Josep Maria Solé Gras, coordinador

ETH Zürich
Jennifer Duyne Barenstein
Gyler Mydyti
Daniela Sanjinés

UdS Genova
Carmen Andriani
Manuel Gausa

KU Leuven
Livia de Bethune

ASSISTANT TEACHERS PROFESSORS ASSISTENTS

Daniel Casero
Ignasi Pagés
Andreu Pont
Júlia Valero

GUEST LECTURERS

CONFERENCIANTS
Carmen Andriani, UNIGE
Manuel Gausa, UNIGE
Jennifer Duyne Barenstein, ETH Zürich
Livia de Bethune, KU Leuven
Joan Busquets, GSD Harvard

LECTURERS

PONENTS
Anna Castellà
Daniel Muñoz

JURY JURAT

Escola d'Arquitectura de Reus
Universitat Rovira i Virgili

Manuel Bailo
Ferran Grau
Roger Miralles
Maria Rius
Anna Royo
Josep Maria Toldrà

Laboratori d'Urbanisme de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya

Maria Rubert de Ventós
Josep Parcerisa
Álvaro Clus

ETSAB
Universitat Politècnica de Catalunya

Ignacio López

Escola d'Arquitectura La Salle
Universitat Ramon Llull

Anton M. Pàmies

Universidad de Mendoza

Stella López Frasca

**Generalitat de Catalunya. Serveis
Territorials d'Urbanisme de Tarragona**

Trinitat Castro
Francesc Santacana
Anna Puig

contents **índex**

PREFACE PREFACI / Noemí Llauradó	8
1. A unique setting Un marc excepcional	12
PRESENTATION PRESENTACIÓ / Marina Berasategui	17
FOREWORD PRÒLEG / Roger Miralles	
2. EAR RAW, an experimental ecosystem EAR RAW, un ecosistema experimental	23
A workshop Un taller / Arturo Frediani	37
A city Una ciutat / Jordi Sardà	47
A moment Un moment / Ton Salvadó	55
A method Un mètode / Josep Maria Solé	
3. Axis and sites Eixos i emplaçaments	
Description Descripció	73
Riudoms axis and Valira Factory / Ana Romeo	81
Salou axis and "Detroit" industrial area / Juan Manuel Zaguirre	91
Montblanc axis and La Sedera Silk Factory / Cinta Plana	
Workshop outcome Propostes i projectes	105
MAS-NET / Daniela Sanjinés	123
The transiting Camp / Carmen Andriani, Manuel Gausa	133
Reus in the AgriLand / Giler Mydyti	

4. Crossover dialogs and comparative readings Diàlegs creuats i lectures comparades

HERITAGE PATRIMONI

Border heritage Patrimoni de vora / Carmen Andriani; text Josep Maria Solé 150

Beyond the traditional heritage concept
Més enllà del concepte tradicional de patrimoni / Pilar Carbassa; text Jordi Sardà 160

MOBILITY MOBILITAT

A tram line Una línia de tramvia / Livia de Bethune 166

A mobility model for Reus
Un model de mobilitat per Reus / Cinta Plana, Àngel Mulet, Marta García; text Arturo Frediani 172

HOUSING HABITATGE

Overcoming the housing emergency
Superant l'emergència habitacional / Jennifer Dwyne-Barenstein 186

New ways of inhabiting. Reus housing policies
Noves maneres d'habitar. Polítiques d'habitatge a Reus / Sílvia González, Adela Blasi 200

GLOBAL CHALLENGES REPTES GLOBALS

On contemporary urban issues Sobre qüestions urbanes contemporànies / Joan Busquets;
text Josep Maria Solé 208

5. Students insights Reflexions dels estudiants 220

6. Social outreach and media disclosure Divulgació i Comunicació social 231

7. Parallel outcomes Derivades paral·leles 239

8. Future horizons Horitzons de futur 283

9. Participants Participants 286

Appendix: an invitation Epíleg: una invitació 288

Illustration Credits Crèdits d'imatges 292

Manifesto on
New uses and
Manifesto on
New uses and

Carmen Andriani
Manuel Gausa
DAD UNIGE Professors
Professors Universitat de Gènova

The main strategy of the team that worked on the axis of Salou revolves around the desire to bring new added value and reinforce the hybrid character of the city in contact with the surrounding cultivated territory.

To achieve this, this proposal relies on four basic strategies:

- 1) Delimit areas of protection
- 2) connect isolated areas
- 3) Weave or "staple" the territory
- 4) Infiltrate the existing tissue

The transiting Camp

As a result of this way of operating integrally, the axis that projects towards the sea turns the site of the old *Carrilet* station and its urban trace (the current Av. del Carrilet) into a green infiltration and pedestrian street that connects several varied urban chapters.

For its part, the set of industrial buildings known as "Detroit" becomes a new pole of creative centrality and an area of artists, artisans and street market.

Participants

Alexandra Titeica (EAR)
Indibil Solans (EAR)
Eleftheria Panagiotou (ETH)
Stefano Meli (UDS)
Angel Salazar (UDS)
Chiara Maresca (UDS)
Mick Smits (KUL)

Teachers

Carmen Andriani
Manuel Gausa

City council tutor

Juan Manuel Zaguirre

La principal estratègia de l'equip que va treballar sobre l'eix de Salou versa sobre la voluntat d'aportar un nou valor afegit i refermar el caràcter híbrid de la ciutat en contacte amb el territori cultivat.

Per a aconseguir-ho, es confia en quatre estratègies bàsiques:

- 1) Delimitar àmbits de protecció
- 2) connectar àrees aïllades
- 3) Teixir o "grapar" el territori
- 4) Infiltrar-se en el teixit existent

El Camp en trànsit

Resultat d'aquesta manera d'operar integralment, l'eix que es projecta cap a la mar converteix el solar de l'antiga estació del Carrilet i el seu traçat urbà (l'actual Av. del Carrilet) en una infiltració verda i de vianants que lliga diversos capítols urbans molt variats.

Per la seva banda, el conjunt de naus industrials "Detroit" esdevé un nou pol de centralitat creativa; un àrea d'artistes, artesans i de mercat al carrer.

Living heritage

Multifunction

Constellation

Porosity

Intermobility

Intermobility

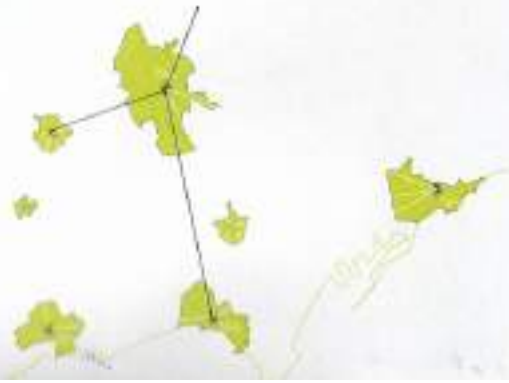
Industrial heritage

Network

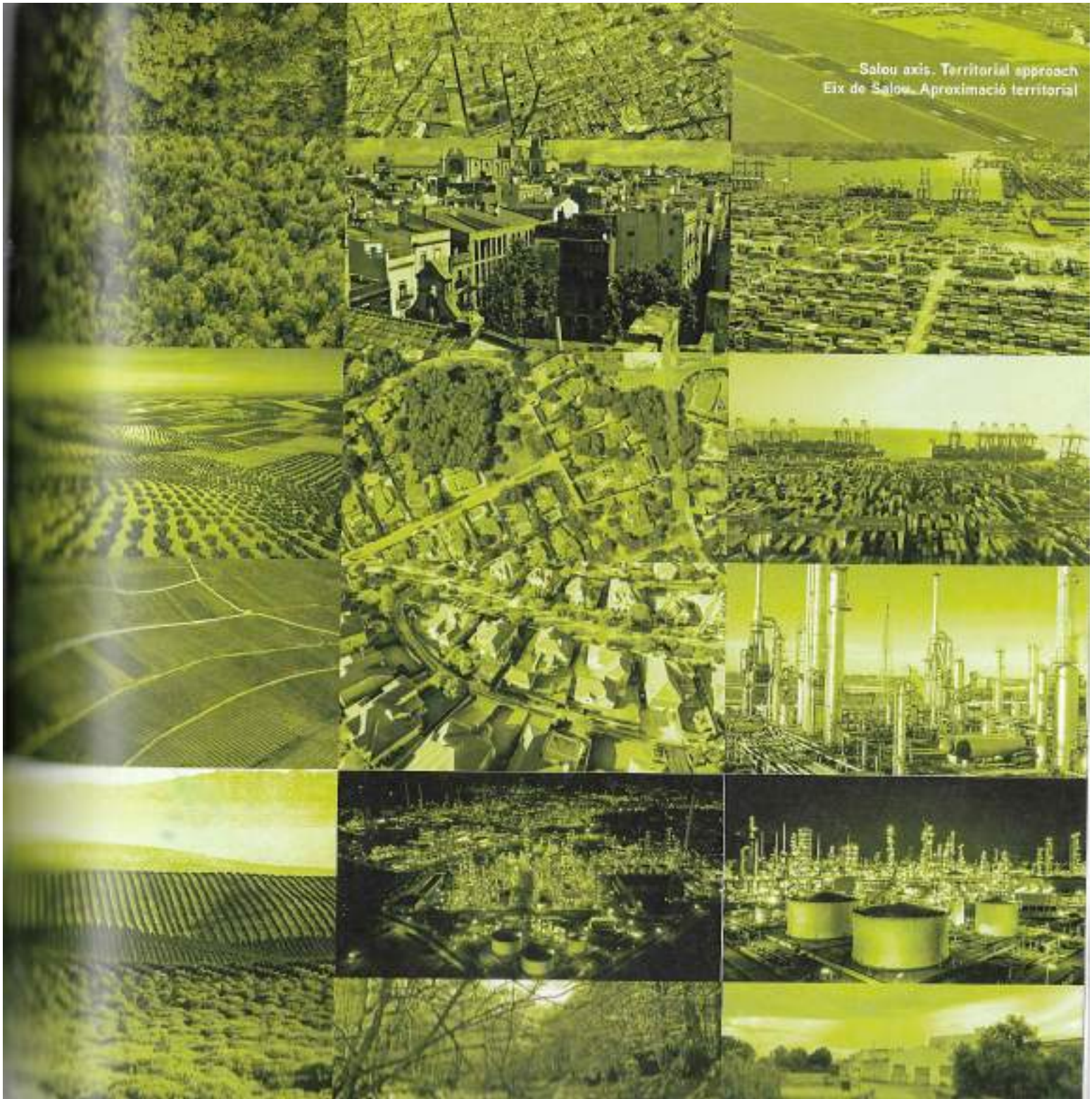

Inclusivity

Salou axis. Territorial approach
Eix de Salou. Aproximació territorial

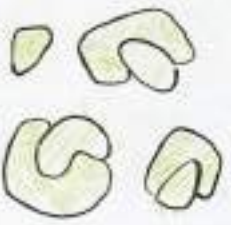

> Salvo axis, Masterplan and general concepts on different scales
 > The Salvo axis: Play strategy / concepts generate a liberating exodus

buffering
protection

a patchworked
territory

linking
connection

inbetween
landscape

stitching
structure

strengthening
the territory

knitting
infiltration

infiltrated
paths

Selou axis.
Public realm
transformation
strategies

Eix de Selou.
Estratègies de
transformació de
l'espai públic

